

Sygn. akt II KK 413/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Jarosław Matras
SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **M. D.** skazanego z art.279 § 1 k.k. i in. oraz **D. W.** skazanego z art. 279
§ 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 26 maja 2022 r.,
kasacji, wniesionych przez obrońców
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt II Ka (...)
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.
z dnia 27 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...),

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w odniesieniu do D. W. i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania;**
- 2. oddala kasację obrońcy M. D. jako oczywiście bezzasadną, zasądając od skazanego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...), D. W. skazany został za siedem przestępstw z art. 278 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., art. 306 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., art. 291 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. na karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W wyroku zaliczono na poczet kary okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania (pkt 14 części rozstrzygającej), a nadto orzeczono o obowiązku naprawienia szkód wyrządzonych w wyniku przypisanych oskarżonemu przestępstw (punkty 26-28).

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca D. W. Zaskarżył wyrok w odniesieniu do tego oskarżonego w całości i zarzucił:

- „naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art 8 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz 424 k.p.k., art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na:

- braku przeprowadzenia rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który to proces nie tylko winien gwarantować jego stronom - to jest oskarżycielowi oraz oskarżonym równe prawa i obowiązki, ale także i przede wszystkim realizować uprawnienia stron w zakresie ich inicjatywy dowodowej, o czym szczegółowo poniżej;

1. nieuzasadnionej odmowie dania przymiotu wiarygodności konsekwentnym i spójnym wyjaśnieniom oskarżonego, nieprzyznającego się do popełnienia zarzucanych mu czynów, oraz oparcie rozstrzygnięcia na dobranych dowolnie i przywołanych wybiórczo fragmentach dowodów, które oceniane całościowo i kompleksowo przeczą treści tez, lansowanych przez Sąd w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia;
2. dowolną w miejsce swobodnej ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności w zakresie treści zeznań świadka – I. J., o czym szczegółowo poniżej;

3. wybiórcze i stronnicze przywoływanie dowodów, mających uzasadniać winę i sprawstwo oskarżonego D. W. oraz sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania wywodzenie, wbrew dyspozycji art. 5 § 2 k.p.k., okoliczności niekorzystnych dla oskarżonego, o czym szczegółowo poniżej;
4. rażące naruszenie prawa do obrony oskarżonego oraz prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez - - naruszenie art 170 § 1 punkt 6 k.p.k. poprzez stwierdzenie, iż działając na podstawie „art. 170 § 6 k.p.k. Sąd postanowił oddalić wniosek obrońcy oskarżonego D. W. o przesłuchanie świadka R. W. na okoliczności w nim wskazane albowiem wniosek został złożony po zakreślonym przez Sąd terminie, o którym strony były zawiadomione nad to z uwagi na to, że postępowanie prowadzone jest od roku wniosek ten zmierza do przedłużenia postępowania”. Obrona czyni uprawnione założenie, że na terminie rozprawy głównej w dniu 8 stycznia 2020 roku Sąd zamierzał działać na podstawie art. 170 § 1 punkt 6 k.p.k., jednakże czyniąc powyższe uwadze Sądu umknęła dyspozycja art. 170 § 1a k.p.k., którego treść w zasadzie obligowała Sąd do dopuszczenia i przeprowadzenia wnioskowanego dowodu;
5. rażące naruszenie prawa do obrony oskarżonego, a w konsekwencji także jego prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez naruszenie art. 170 § 1 punkt 2 i 6 k.p.k. Wskazać bowiem należy, że na terminie rozprawy głównej w dniu 10 lutego 2020 roku Sąd, działając „na podstawie 170 § 1 pkt 2 i 6 kpk oddalić wniosek obrońcy oskarżonego D. W. o przesłuchanie świadka S. S., gdyż zeznania tego świadka zostały wyłączone do odrębnego wątku dotyczącego samochodu H.(...) który nie jest objęty zarzutami aktu oskarżenia zatem zeznania świadka nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a sam wniosek został złożony po zakreślonym przez Sąd terminie na złożenie wniosków dowodowych”, co stanowi egemplifikację błędnej wykładni i błędnego zastosowania przepisu, bowiem art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. umożliwia oddalenie wniosku dowodowego jedynie w sytuacji, gdy nie ma on znaczenia dla rozstrzygnięcia lub okoliczność, na którą dowód ma być przeprowadzony jest stwierdzona zgodnie z intencją wnioskującego. Z żadną

z opisanych powyżej sytuacji nie mamy do czynienia w przedmiotowym postępowaniu. Złożone w toku postępowania przygotowawczego depozycje świadka dotyczą wprost stawianych oskarżonemu zarzutów, natomiast sentencja wyroku oraz jego uzasadnienie przeczą - również wprost możliwości oddalenia tegoż wniosku z uwagi na udowodnienie okoliczności zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy - w takim bowiem przypadku oskarżony zostałby uniewinniony już przez Sąd Rejonowy w S., II Wydział Karny;

- możliwość zastosowania art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. jest determinowana treścią art. 170 § 1a k.p.k., zatem zupełnie aktualnym pozostaje poczyniony powyżej zarzut;
- 6. rażące naruszenie prawa do obrony oskarżonego oraz prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez naruszenie art. 170 § 1 punkt 5 i 6 k.p.k. poprzez ich błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, a polegające na oddaleniu na terminie rozprawy głównej w dniu 27 lipca 2020 roku wniosku o wezwanie biegłego M. G. na termin rozprawy celem złożenia ustnej opinii uzupełniającej *„gdyż zmierza on do przedłużenia postępowania i został złożony po zakreślonym przez Sąd terminie”* w sytuacji, gdy:
- 7. dowód w postaci opinii biegłego M. G. został zgłoszony przez oskarżyciela w akcie oskarżenia;
- 8. dowód w postaci opinii biegłego M. G. - zgodnie z treścią uzasadnienia skarżonego orzeczenia - stanowił istotny element w zasadzie wszystkich ustaleń faktycznych Sądu w sprawie, a zatem nie można w tej sytuacji mówić ani o tym, że złożony wniosek zmierzał do przedłużenia postępowania, gdyż powyższe nie może i nie odnosi się do podstawowego dowodu w sprawie. Utrwalona linia orzecznictwa wskazuje wprost, że wniosek o wezwanie biegłego na termin rozprawy mógłby zostać potraktowany jako zmierzający do przedłużenia postępowania jedynie w sytuacji, gdy wszelkie wątpliwości zostały wyjaśnione i w tym kontekście składano by dalej wnioski o wezwanie biegłego. W przedmiotowej sprawie Sąd nie tylko nie zezwolił żadnej ze stron na weryfikację wniosków opinii ale także i przede wszystkim na wyjaśnienie okoliczności związanych z jej

wydawaniem mając w szczególności na uwadze fakt, że urządzenie, które miało być przedmiotem eksperymentu procesowego nie było urządzeniem sprawnym, co również wynika wprost z materiału dowodowego sprawy. - art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, a polegające na zbiorczym, nieidentyfikowalnym przywoływaniu dowodów, mających stanowić podstawę ustaleń faktycznych Sądu, co - mając na uwadze objętość sprawy - czyni w zasadzie niemożliwą rzetelną kontrolę instancyjną, przerzucając niejako na Sąd Okręgowy w S. konieczność uzasadnienia orzeczenia w całości;

9. danie przymiotu wiarygodności wyjaśnieniom pomawiającego pierwotnie współpodejznanego, a aktualnie świadka I. J. , w sytuacji, gdy wskazane pomówienie nie tylko nie spełnia katalogu przymiotów, których łączne wystąpienie jest warunkiem koniecznym i niezbędnym dla przyznania przymiotu wiarygodności treści pomówienia, o czym szczegółowo poniżej, w tym w szczególności braku jakiegokolwiek weryfikacji treści samych pomówień oraz niepotwierdzenia treści pomówienia odnośnie konkretnego, inkryminowanego zdarzenia w jakimkolwiek innym dowodzie oraz wskazane pomówienie pochodzi od osoby, która nie tylko była zainteresowana wynikiem postępowania prowadzonego między innymi wobec D. W., ale także i przede wszystkim zainteresowana bezpośrednio wydaniem wyroku skazującego oraz wskazane pomówienie pochodzi od osoby która obiektywnie zaznajomiona jest z mechanizmami działania wymiaru sprawiedliwości i która pomawiając innych realizowała własny cel;
10. braku ustalenia logicznego i nieprzerwanego łańcucha poszlak, mogących prowadzić do ewentualnego przyjęcia winy i sprawstwa oskarżonego - co więcej, przywoływany jako podstawa ustaleń faktycznych w odniesieniu do każdego z zarzuconych czynów dotyczących kradzieży poprzez włamanie odzyskanych w toku postępowania pojazdów rzekomy fakt występowania wśród mikrośladów zabezpieczonych w toku oględzin samochodu włókien bawełnianych i syntetycznych, „z *których wykonana jest odzież oskarżonych*” stanowi nieuprawnioną manipulację - nigdzie nie zostało bowiem stwierdzone, że są to „te same” włókna. Ewentualnie mogą one być „takie

same", co przeczy wprost lansowanej przez Sąd w treści uzasadnienia skarżonego wyroku tezie;

11. orzeczenie wobec oskarżonego D. W. obowiązku naprawienia szkody wobec P. S.A. z siedzibą w W. w kwocie 53.623,14 złotych w związku z przyjęciem winy i sprawstwa w zakresie czynu z punktu 10 wyroku w sytuacji, gdy Sąd ustalił, że rzekome działanie oskarżonego było nie tylko działaniem uzgodnionym z M. G., ale wręcz popełnionym „wspólnie i w porozumieniu”; zatem dokonując zgłoszenia szkód powstałych w trakcie rzekomego zaboru pojazdu M. G. dokonał wyłudzenia wskazanej powyżej kwoty, za co w świetle poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych oskarżony D. W. odpowiedzialności nie ponosi i ponosić nie może;
12. orzeczenie wobec oskarżonego D. W. obowiązku naprawienia szkody wobec A. K. w związku z przyjęciem winy i sprawstwa w zakresie czynu opisanego w punkcie sentencji 6 wyroku w sytuacji, gdy oskarżony:
 1. nie miał i nie mógł mieć wpływu na treści umowy leasingu, zawartej przez A. K. z T. Sp. z o.o., zresztą tak samo jak i na umowę ubezpieczenia pojazdu;
 2. Sąd nie ustalił wysokości hipotetycznie wyrządzonej szkody. Bezspornym i niewymagającym szerszego komentarza jest fakt, iż dokonanie zapłaty rat leasingowych wynika z treści zawartej umowy oraz stanowi koszt uzyskania przychodu. Wyliczenie hipotetycznej, realnie poniesionej szkody winno uwzględniać co najmniej:
 3. odliczenie wartości podatku VAT, jako podatku pośredniego;
 4. obniżenie podstawy opodatkowania wobec poniesienia kosztu uzyskania przychodu, co w praktyce oznacza konieczność „pomniejszenia” wartości netto faktury kosztowej co najmniej o 19 %.
 5. błąd w ustaleniach faktycznych, a polegający na przyjęciu, że D. W. można przypisać winę i sprawstwo czynów, szczegółowo opisanych w sentencji wyroku w sytuacji, gdy zakres nieprawidłowego postępowania dowodowego w zasadzie uniemożliwiał powyższe;
 6. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy, a polegający na przyjęciu, że zarzucone i przypisane oskarżonemu czyny, a polegające na kradzieży pojazdów stanowiły przestępstwa kradzieży poprzez włamanie w

sytuacji, gdy /nie/ustalony stan faktyczny sprawy, w tym w szczególności treść opinii biegłego z zakresu mechanoskopii jednoznacznie wyjaśnia, że w żadnym odzyskanym pojeździe nie stwierdzono jakiegokolwiek ingerencji w jego zabezpieczenia, a zatem nie występuje tu *„zabór rzeczy ruchomej celem jej przywłaszczenia dokonany po uprzednim pokonaniu zabezpieczenia”*.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych i przypisanych mu czynów, względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S..

Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. II Ka (...), po rozpoznaniu apelacji obrońcy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. Oba przytoczone wyroki obejmowały także sprawy innych oskarżonych.

Kasacje od wyroku Sądu Okręgowego w S. wnieśli obrońcy D. W. i M. D., przy czym kasacja obrońcy M. D. uznana została za oczywiście bezzasadną i ta część wyroku uzasadniona została jedynie ustnie na rozprawie kasacyjnej.

W kasacji obrońcy D. W., który zaskarżył wyrok w odniesieniu do tego skazanego w całości, sformułowano następujące zarzuty rażącego naruszenia przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia (ze względu na specyficzną redakcję zarzutów przytoczono ich treść *in extenso*):

- „art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 7 i art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia kontroli odwoławczej podniesionego w apelacji zarzutu rażącego naruszenia prawa do obrony oskarżonego oraz prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez naruszenie art 170 § 1 punkt 6 k.p.k. poprzez stwierdzenie, iż działając na podstawie *„art. 170 § 6 kpk Sąd postanowił oddalić wniosek obrońcy oskarżonego D. W. o przesłuchanie świadka R. W. na okoliczności w nim wskazane albowiem wniosek został złożony po zakreślonym przez Sąd terminie, o którym strony były zawiadomione nad to z uwagi na to, że postępowanie prowadzone Jest od roku wniosek ten zmierza do przedłużenia postępowania”*. Stawiając rzeczony zarzut obrona poczyniła uprawnione założenie, że na terminie rozprawy głównej w dniu 8 stycznia 2020 roku Sąd zamierzał działać na podstawie art. 170 § 1 punkt 6 k.p.k., jednakże

czyniąc powyższe uwadze Sądu umknęła dyspozycja art. 170 § 1a k.p.k., którego treść w zasadzie obligowała Sąd do dopuszczenia i przeprowadzenia wnioskowanego dowodu;

Sąd Okręgowy w S., II Wydział Karny w treści uzasadnienia wyroku w sprawie II Ka (...) w ogóle nie odniósł się do wskazanego zarzutu;

1. art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 7 i art. 410 k.p.k. i art. 424 par 1 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia kontroli odwoławczej podniesionego w apelacji zarzutu rażącego naruszenia prawa do obrony oskarżonego oraz prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez naruszenie art. 170 § 1 punkt 2 i 6 k.p.k. poprzez oddalenie na terminie rozprawy głównej w dniu 10 lutego 2020 roku wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego D. W. o przesłuchanie świadka S. S. przy wskazaniu, że powyższe jest czynione z uwagi na fakt, że:

1. *zeznania tego świadka zostały wyłączone do odrębnego wątku dotyczącego samochodu H. (...), który nie jest objęty zarzutami aktu oskarżenia zatem zeznania świadka nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;*
2. *sam wniosek został złożony po zakreślonym przez Sąd terminie na złożenie wniosków dowodowych*

w sytuacji, gdy:

3. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. umożliwia oddalenie wniosku dowodowego jedynie w sytuacji, gdy nie ma on znaczenia dla rozstrzygnięcia lub okoliczność, na którą dowód ma być przeprowadzony jest stwierdzona zgodnie z intencją wnioskującego. Z żadną z opisanych powyżej sytuacji nie mamy do czynienia w przedmiotowym postępowaniu. Złożone w toku postępowania przygotowawczego depozycje świadka dotyczą wprost stawianych oskarżonemu zarzutów, natomiast sentencja wyroku oraz jego uzasadnienie przeczą - również wprost możliwości oddalenia tegoż wniosku z uwagi na udowodnienie okoliczności zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy - w takim bowiem przypadku oskarżony zostałby uniewinniony już przez Sąd Rejonowy w S., II Wydział Karny;
4. zarzuty odnośnie naruszenia - art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. został opisany powyżej;

z jednoczesnym wskazaniem, że uzasadnienie postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku, a dotyczące wyłączenia z przedmiotowego postępowania jednego z jego wątków pozostaje niezrozumiałym, w szczególności w świetle zasady logicznego rozumowania, połączonego z obowiązkiem uwzględniania zasad doświadczenia życiowego. Skoro świadek zeznawał m. in. na okoliczności dotyczące miejsca w którym oskarżony D. W. miał rzekomo dopuszczać się przestępczych działań, to w ocenie obrony brak było możliwości przyjęcia, że dana okoliczność nie ma znaczenia dla sprawy;

Sąd Okręgowy w S., II Wydział Karny w treści uzasadnienia wyroku w sprawie II Ka (...) w ogóle nie odniósł się do wskazanego zarzutu;

5.art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 7 i art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia kontroli odwoławczej podniesionego w apelacji zarzutu rażącego naruszenia prawa do obrony oskarżonego oraz prawa do rzetelnego procesu, a to poprzez naruszenie art. 170 § 1 punkt 5 i 6 k.p.k. poprzez ich błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, a polegające na oddaleniu na terminie rozprawy głównej w dniu 27 lipca 2020 roku wniosku o wezwanie biegłego M. G. na termin rozprawy celem złożenia ustnej opinii uzupełniającej *„gdyż zmierza on do przedłużenia postępowania i został złożony po zakreślonym przez Sgd terminie”* w sytuacji, gdy:

6. dowód w postaci opinii biegłego M. G. został zgłoszony przez oskarżyciela w akcie oskarżenia;
7. dowód w postaci opinii biegłego M. G. - zgodnie z treścią uzasadnienia skarżonego orzeczenia - stanowił istotny element w zasadzie wszystkich ustaleń faktycznych Sądu w sprawie;

z jednoczesnym zaakcentowaniem, że wniosek o wezwanie biegłego na termin rozprawy mógłby zostać potraktowany jako zmierzający do przedłużenia postępowania jedynie w sytuacji, gdy wszelkie wątpliwości zostały wyjaśnione i w tym kontekście składano by dalej wnioski o wezwanie biegłego. W przedmiotowej sprawie Sąd nie tylko nie zezwolił żadnej ze stron na weryfikację wniosków opinii ale także i przede wszystkim na wyjaśnienie okoliczności związanych z jej wydawaniem.

Sąd Okręgowy w S., II Wydział Karny w treści uzasadnienia wyroku w sprawie II Ka (...) w ogóle nie odniósł się do wskazanego zarzutu.

8. art. 6 k.p.k. oraz art. 117 § 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie w dniu 10 lutego 2021 roku rozprawy apelacyjnej pod nieobecność oskarżonego D. W., którego niestawiennictwo na terminie było usprawiedliwione - został on bowiem osadzony w zakładzie karnym w związku z tymczasowym aresztowaniem w przedmiotowej sprawie oraz złożył wniosek o jego doprowadzenie na termin rozprawy;

Obrona pozostaje w pełnej świadomości faktu, że wniosek o doprowadzenie na termin rozprawy winien zostać złożony w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o tymże terminie. Bezdyskusyjnym pozostaje fakt, iż D. W. nie złożył wniosku w terminie, liczonym od daty doręczenia /zastępczego/ zawiadomienia o terminie rozprawy. Jednakże w tym czasie pozostawał on na wolności, i nie mógł przewidzieć, że nastąpi jego zatrzymanie, zatem składanie wniosku w tamtym czasie byłoby niecelowe.

9. art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 7 i art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez przeprowadzenie nierzetelnej i wadliwej kontroli odwoławczej podniesionego w apelacji zarzutu orzeczenia wobec oskarżonego D. W. obowiązku naprawienia szkody wobec P. S.A. z siedzibą w W. w kwocie 53.623,14 złotych w związku z przyjęciem winy i sprawstwa w zakresie czynu z punktu 10 wyroku w sytuacji, gdy Sąd ustalił, że rzekome działanie oskarżonego było nie tylko działaniem uzgodnionym z M. G., ale wręcz popełnionym „wspólnie i w porozumieniu” ;

wskazać w tym miejscu należy, że Sąd dokonał niezbyt wnikliwej analizy postawionego zarzutu, względnie nie zapoznał się z treścią wyroku, a w szczególności jego punktu 10.

D. W. został skazany za to, że usiłował wraz z M. G. i M. D. doprowadzić P. S.A. z s. w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na odmowę wypłaty odszkodowania.

Skoro nie nastąpiła wypłata odszkodowania w ramach popełnionego wspólnie i w porozumieniu czynu, to skąd obowiązek naprawienia szkody przez D. W.?

Treść uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w S. wskazuje, że w ocenie instancji odwoławczej zarzut dotyczy naprawienia szkody wyrządzonej poprzez kradzież pojazdu B. W takim bowiem przypadku rację miałby Sąd wskazując, iż zgłoszenie szkody z tytułu kradzieży pojazdu było przedmiotem wspólnego działania - jednakże w jego ramach nie wypłacono odszkodowania. Zgłoszona przez M. G. szkoda, w ramach której doszło do wypłaty na jego rzecz odszkodowania była inną, niż ta, stanowiąca przedmiot niniejszego postępowania.

Powyższe ponownie podaje w uzasadnioną wątpliwość rzetelność postępowania zarówno przed Sądem Rejonowym w S., jak i rzetelność kontroli instancyjnej, prowadzonej przez Sąd Okręgowy w S..

- art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 7 i art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez przeprowadzenie nierzetelnej i wadliwej kontroli odwoławczej podniesionego w apelacji zarzutu orzeczenia wobec oskarżonego D. W. obowiązku naprawienia szkody wobec A. K., w wysokości odpowiadającej wartości brutto dwóch rat leasingowych, a to z uwagi na brak ustalenia przez Sąd wartości rzeczywistej szkody.

Ponownie wskazać należy, że Sąd odwoławczy dokonał niezbyt wnikliwej analizy postawionego zarzutu. Treść uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w S. wskazuje, że o ile Sąd rozważył pierwszy podpunkt zarzutu, o tyle zagadnienie dotyczące wartości szkody zostało całkowicie pominięte - wskazano bowiem jedynie /karta 11 uzasadnienia/ że *„rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego co do wysokości obowiązku naprawienia szkody nie wzbudzają żadnych wątpliwości”*. W ocenie obrony fakt, iż podatek VAT jest podatkiem pośrednim nie wymaga szerszego komentarza. Zatem przedsiębiorca nie mógł doznać szkody w wysokości odpowiadającej wartości brutto faktury, gdyż - z uwagi na pośredni charakter podatku - podlega on odliczeniu.

Odnośnie tego zagadnienia brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia Sądu Okręgowego w S., poza zacytowanym powyżej stwierdzeniem.

- art. 433 par 2 k.p.k. w związku z art. 452 k.p.k. poprzez nierozpoznanie wniosku dowodowego, zawartego w apelacji, co stanowi rażące naruszenie prawa oskarżonego do rzetelnego i bezstronnego procesu, a więc poza wskazanymi przepisami k.p.k. także art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 Konwencji o Ochronie

Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;

Niezależnie bowiem od samej treści wniosków i zarzutów dyspozycja art 433 § 2 k.p.k. nie przewiduje możliwości zaniechania ich rozważenia - poza dwoma przypadkami przewidzianymi ustawą, to jest przewidzianą wprost w treści art 436 k.p.k. oraz wynikającym z ograniczeń możliwości podnoszenia zarzutów apelacyjnych. Mając na uwadze fakt, iż żadna z powyższych sytuacji nie występowała w sprawie naruszenie dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k. jest ewidentne, ponownie podając w uzasadnioną wątpliwość jakość kontroli odwoławczej."

Obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 18 lutego 2021 roku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w S. i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;

względnienie

o uchylenie skarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy D. W. okazała się w części zasadna, co spowodowało konieczność uchylenia zaskarżonego nią wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Z rozbudowanych i specyficznie zredagowanych zarzutów kasacji za trafne uznać należy te, które dotyczyły oddalenia wniosków dowodowych obrońcy oraz dodatkowo zarzutów związanych z orzeczeniem obowiązku naprawienia szkody.

W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji obrońca D. W. wniósł o przesłuchanie w charakterze świadków R. W. i S. S.. Wniosek ten złożony został już po upływie szeregu miesięcy toczącego się przed Sądem postępowania. W odniesieniu do pierwszego z nich Sąd uznał, że wniosek złożony został po zakreślonym terminie i zmierza do przedłużenia postępowania, co do drugiego ponadto, że wniosek dotyczy zdarzenia, co do którego postępowania było prowadzone odrębnie.

Zauważyć na wstępie trzeba, że wprawdzie zgodnie z treścią art. 338 § 1 k.p.k., doręczając oskarżonemu akt oskarżenia, prezes sądu wzywa do składania wniosków dowodowych w terminie 7 dni od daty doręczenia, niemniej termin ten nie

ma charakteru prekluzyjnego, to jest nie uniemożliwia stronom składania wniosków po terminie. Z art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. wynika natomiast, że wniosek dowodowy może zostać oddalony, jeśli został złożony po zakreślonym przez organ procesowy terminie, o którym strona składająca wniosek została zawiadomiona. Wniosek dowodowy może zostać także oddalony na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., kiedy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania. Decyzja taka powinna być poprzedzona oceną, że przeprowadzenie dowodu spowoduje przedłużenie postępowania oraz że oczywistym celem wnioskującego jest wyłącznie przedłużenie postępowania. Zaznaczyć przy tym należy, że wykorzystanie wskazanych możliwości, których celem jest ograniczenie możliwości stron w zakresie przewlekania postępowania, nie może przesłonić celów postępowania karnego określonych w art. 2 k.p.k., w tym dążenia do dokonania prawdziwych ustaleń faktycznych, które mają stanowić podstawę wszelkich rozstrzygnięć. W art. 2 § 2 k.p.k. zawarta jest obowiązująca w procesie karnym zasada prawdy materialnej, która dość powszechnie uznawana jest za nadrzędną zasadę procesową. Zasada ta znalazła odbicie w treści art. 170 § 1a k.p.k., który to przepis nie został dostrzeżony przez Sąd odwoławczy, co trafnie wytknął skarżący w pierwszym zarzucie kasacji. Aprobując oddalenie wniosku dowodowego, którym jego autor podważyć chciał ustalenia faktyczne co do winy, Sąd odwoławczy nie uwzględnił art. 170 § 1a k.p.k., który wyłącza możliwość oddalenia wniosku dowodowego na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 i 6 k.p.k. w określonej w tym przepisie sytuacji.

Sąd ma obowiązek dochodzenia do prawdy, co oznacza obowiązek takiego prowadzenia postępowania, aby w oparciu o reguły dowodowe dokonać ustaleń maksymalnie zgodnych z rzeczywistością. Wobec wiodącego charakteru zasady prawdy materialnej w procesie karnym zastosowanie przepisów, które w imię zwiększenia sprawności postępowania mogłyby w nią godzić musi być wnikliwie rozważone, a podjęte decyzje winny być wyczerpująco uzasadnione.

Lektura akt sprawy dowodzi, że w dniu 21 października 2019 r. w trakcie rozprawy Sąd pierwszej instancji wezwał strony do składania wniosków dowodowych na piśmie w terminie 3 tygodni (k. 832 akt). Wniosek obrońcy D. W. o przesłuchanie świadka R. W. złożony został w toku rozprawy w dniu 8 stycznia

2020 r. (k. 883-884). W tym dniu wniosek ten został oddalony na podstawie art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. (w postanowieniu błędnie podano art. 170 § 6 k.p.k.). W tym samym dniu obrońca wnioskował o przesłuchanie w charakterze świadka S. S.. Wniosek ten rozpoznany został w dniu 10 lutego 2020 r. (k. 926) wniosek oddalono na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 i 6 k.p.k. podając, że zeznania tego świadka dotyczą wątku wyłączonego do odrębnego rozpoznania oraz, że wniosek złożony został po upływie określonego terminu.

Sposób procedowania w tym zakresie stał się przedmiotem zarzutów apelacyjnych. Zadaniem Sądu odwoławczego było zatem skontrolowanie zgodności z prawem postępowania Sądu pierwszej instancji i jego decyzji oddalających wnioski dowodowe.

Zarzuty te wymienione zostały w części wstępnej uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego (pkt 3.1, s. 5). Tymczasem merytoryczna argumentacja zawarta w uzasadnieniu ograniczyła się do stwierdzenia, że Sąd pierwszej instancji postąpił prawidłowo, oddalając przedmiotowe wnioski dowodowe (przy braku odniesienia do normy zawartej w art. 170 § 1a k.p.k.). Konstatacja ta została uzupełniona niezrozumiałym dla Sądu Najwyższego zdaniem: „niemniej jednak, nawet przy uznaniu wymienionych zarzutów za zasadne, możliwe było konwalidowanie powyższego przez Sąd II instancji, albowiem konieczność przeprowadzenia dodatkowych dowodów nie uzasadnia aktualnie uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania” (s. 14 uzasadnienia), skoro Sąd odwoławczy tych dowodów nie przeprowadził. Zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. Sąd odwoławczy jest obowiązany rozważyć wszystkie zarzuty wskazane w środku odwoławczym. Z uwagi na treść uzasadnienia, trudno przyjąć, że zarzuty te zostały rozpoznane w stopniu minimalnie poprawnym.

Kolejne zarzuty zawarte w apelacji obrońcy dotyczyły orzeczenia obowiązku naprawienia szkody w kwocie 53 623,14 zł na rzecz P. S.A. w W. oraz obowiązku naprawienia szkody na rzecz A. K.. W pierwszym przypadku D. W. skazany został za usiłowanie wyłudzenia odszkodowania. Sąd odwoławczy nie odniósł się do tego, czy w przypadku, w którym szkoda nie powstała (odszkodowania nie wypłacono) istnieją przesłanki do orzeczenia obowiązku naprawienia szkody, a jeśli tak to jakie. Zachodzi w tym wypadku uzasadniona wątpliwość, czy nie doszło do pomyłki

między zdarzeniami i wyłudzonymi odszkodowaniami oraz odszkodowaniami, które usiłowano wyłudzić.

W drugim ze wskazanych zarzutów Sąd odwoławczy odniósł się wprawdzie wyczerpująco co do świadomości sprawcy co do treści umowy leasingu pomiędzy A. K. a firmą T. sp. z o.o., niemniej pominął treść zarzutu, która dotyczyła wysokości orzeczonego obowiązku naprawienia szkody, ograniczając się do stwierdzenia, że rozstrzygnięcie w tym zakresie nie wzbudza żadnych wątpliwości (s. 11 uzasadnienia).

Sposób rozpoznania zarzutu wskazanego w środku odwoławczym stanowić powinien dowód, że zaskarżone orzeczenie sądu pierwszej instancji poddane zostało rzeczywistej kontroli. Autor środka odwoławczego i strona, w imieniu której środek ten składa (a także ewentualnie sąd kasacyjny) powinny mieć przekonanie, że zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. sformułowany zarzut został rzetelnie rozważony. W opisanej sytuacji trudno o takie przekonanie.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznał za zasadne ponowne rozpoznanie sprawy w postępowaniu odwoławczym i odniesienie się do zgłoszonych w apelacji zarzutów.